

Monika Magnusson
Tel:010-6981190
monika.magnusson
@naturvardsverket.se

PM
2020-06-25   Ärendenr:
NV-05835-17

Remissammanställning av Naturvårdsverkets vägledning om 2 kap. miljöbalken.

Naturvårdsverket remitterade under oktober och november 2019 utkastet av vägledningen om 2 kap. miljöbalken till ett 50-tal remissinstanser. Bland dessa fanns samtliga länsstyrelser, tio kommuner, flera nationella myndigheter, branschorganisationer och andra intresseorganisationer. Förslaget till vägledning fanns också publicerad på Naturvårdsverkets webbplats med möjlighet för andra myndigheter och organisationer att lämna synpunkter. Vi fick 42 svar med generella kommentarer och synpunkter på formuleringar och andra sätt att utveckla vägledningen.

Vägledningen är inom Naturvårdsverkets vägledningsmandat enligt lagstiftningen och rör miljöbalkens systemfrågor. Huvudsaklig mottagare är tillsynsmyndigheterna. Remissen syftar till att Naturvårdsverket ska få syn på perspektiv som vi kan ha missat och frågor som är viktiga för branschen.

Kort sammanställning av remissynpunkterna

Tillsynsmyndigheterna, i synnerhet de flesta av länsstyrelserna, har uttryckt att de är positiva till att vägledningen tas fram och att de ställningstaganden som görs kommer vara till stöd för dem i deras tillsyn. Däremot efterfrågas mer konkret vägledning, fler exempel och mer praxis. Endast tre kommuner har svarat med genomarbetade synpunkter på remissen.

Sammantaget, och lite förenklat, är branschorganisationerna mycket skeptiska till att Naturvårdsverket tar fram en vägledning om 2 kap. miljöbalken. Det framförs bland annat att vägledningen är en partsinlaga, att vägledningen inte behövs och att den kommer innebära en stor börda för verksamheter, inte minst i prövningsprocessen.

Bland de nationella myndigheterna var bilden mer delad. Behovet av en vägledning var dock samstämmig. Flera uttryckte att vägledningen behöver utvecklas språkligt och att dispositionen behöver förbättras. Flera har även uttryckt att de kan bistå med att utveckla delar av vägledningen, exempelvis avseende kulturmiljöer.

Samtliga remissvar finns i Naturvårdsverkets ärende med nummer: NV-05835-17

Sammanställning av inkomna remissvar - se ärende NV-05835-17 för detaljer

Remissinstans	Framförda synpunkter
Länsstyrelsen i Blekinge län	Länsstyrelsen har inga synpunkter på vägledningen. Vi instämmer i att 2 kap. borde göras tydligare i domar och tycker att en vägledning är behövlig.
Länsstyrelsen i Dalarnas län	Länsstyrelsen i Dalarnas län anser vägledningen kan bli ett bra material under förutsättning att layouten utvecklas och kompletteras med mer vägledning om Begränsad klimatpåverkan” samt ”Klimatanpassning.
Länsstyrelsen i Gotlands län	Länsstyrelsen i Gotlands län avstår från möjligheten att lämna synpunkter.
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	<p><i>Del 1 – Generell vägledning</i> - En tydlig och överskådlig genomgång. Avsnittet upplevs av vissa som alltför generellt men av andra som ett bra stöd i arbetet, framförallt om man inte jobbar dagligdags med frågor som rör miljöbalken. - Tydligare motiveringar av Naturvårdsverkets ställningstaganden är önskvärda (”enligt Naturvårdsverkets mening så ska ...”). - Figuren på sidan 10 kan förklaras/förtydligas bättre för att bli mer användbar.</p> <p><i>Del 2 – Specifik vägledning om bestämmelserna</i> Generellt är det vår uppfattning att det är mycket positivt att varje avsnitt innehåller relevanta avgöranden, vilka ger ett bra stöd i tillsynsarbetet. Länsstyrelsen skulle gärna se fler exempel på avgöranden inom varje paragraf och gärna med fler kopplingar till exempelvis vattenverksamhetsärenden.</p>
Länsstyrelsen i Hallands län	Länsstyrelsen anser att vägledningen ger prövnings- och tillsynsmyndigheter en bra hjälp i avvägningar och bedömningar och att endast följande avsnitt behöver förtydligas. 11. Lokaliseringsprincipen – 2 kap. 6 § miljöbalken
Länsstyrelsen i Jämtlands län	Länsstyrelsen Jämtlands län anser det positivt och angeläget att Naturvårdsverket tagit fram ett förslag till vägledning gällande 2 kap miljöbalken. Länsstyrelsen anser att det kommer ge ett

	<p>bra stöd vid handläggningen av ärenden och det bedöms även bli ett bra stöd till övriga myndigheter och kommuner som i sitt dagliga arbete tillämpar 2 kap miljöbalken. Länsstyrelsen anser det informativt med de korta referat från domar som anges under ”Relevanta avgöranden” för respektive paragraf.</p>
Länsstyrelsen i Jönköpings län	<p>Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Dokumentet är en gedigen sammanställningen och vägledningen bedöms av Länsstyrelsen i Jönköpings län som en viktig kunskapsbank för tillsyns- och prövningsmyndigheterna i Sverige. Synpunkterna som lämnas i detta yttrande syftar till att förbättra och förtydliga vägledningen ytterligare.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Länsstyrelsen anser att dokumentet är i behov att ses över utifrån klarspråk och struktur och att detta skulle förbättra möjligheten att vägleda tillsyns- och prövningsmyndigheterna att göra bedömningar i enskilda fall. ☐ Dokumentet behöver språkgranskas främst för att öka graden av klarspråk men även för att rätta till språkliga fel. ☐ Vägledningen skulle öka i kvalité med en bättre struktur där information som ÄR vägledande redovisas först under varje del följt av ev. oklarheter och aspekter som fortfarande är i behov av förtydligande eller mer praxis. ☐ Vägledningen är relativt lång och textstycken som vägleder anser vi ska prioriteras och kan i flera exempel utvecklas medan text om oklarheter angående tolkningen kan sammanfattas ytterligare. Länsstyrelsen ber Naturvårdsverket att se över de fall från Högsta domstolen, Mark- och miljööverdomstolen och underinstanser som kan vägleda och förtydliga tolkningen. I nuvarande version finns en hel del repetition i de fall som presenteras och det är inte alltid fallen förtydligar tolkningen. Vi önskar fler specifika fall med beskrivningar som hjälper tolkningen av 2 kap. miljöbalken och att otydliga fall tas bort från vägledningen. Exempel på kapitel som kan ses över utifrån kommentaren är Bästa möjliga teknik s 33.
Länsstyrelsen i Kalmar län	<p>Länsstyrelsen Kalmar län ser det som positivt att Naturvårdsverket tar fram en vägledning för tillämpning av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (MB). Texten i vissa delar behöver förtydligas och fler och bättre exempel bör läggas till. Det är alltför stort fokus på miljöfarlig verksamhet i prövningen och mer exempel från prövning av kap 7, 8, 11 och 12 bör inkluderas i vägledningen. Man bör även ge större utrymme för tillsyn av 2 kap. miljöbalken.</p>

Länsstyrelsen i Kronobergs län	Har lämnat synpunkter på olika delar av vägledningen. Remissvaret innehåller ingen sammanfattning av synpunkterna.
Länsstyrelsen i Norrbottens län	
Länsstyrelsen i Skåne län	Har lämnat synpunkter på olika delar av vägledningen. Remissvaret innehåller ingen sammanfattning av synpunkterna.
Länsstyrelsen i Stockholms län	<p>Vägledningen är ett välkommet material till stöd vid tolkning av hur de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens 2 kapitel ska beaktas i tillsyn och prövning. Det har tidigare saknats en sådan samlad vägledning. Länsstyrelsen konstaterar att tyngdpunkten i framställningen ligger på tillsyns- och prövningsärenden som rör miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd enligt 9 kapitlet miljöbalken.</p> <p>Vägledningen kan användas som checklista vid exempelvis prövningar samt ger en bra allmän introduktion till hänsynsreglerna. Länsstyrelsen ser gärna att vägledningen genomgående bättre belyser även kulturmiljö, naturmiljö och vattenverksamhet och utvecklas med fler exempel från dessa områden.</p> <p>Vägledningen är lättläst med en tydlig och i huvudsak konsekvent disposition. Det är värdefullt för läsaren med fördjupning om varje bestämmelses innebörd samt Naturvårdsverkets syn och praxis där sådan finns. På så sätt konkretiseras resonemangen och ger stöd för tänkbara tillämpningar.</p>
Länsstyrelsen i Södermanlands län	<p>Inledningsvis vill vi poängtera att vi ser det som positivt att en vägledning om 2 kap miljöbalken tas fram. Vi instämmer med Naturvårdsverket att det är angeläget att de allmänna hänsynsreglerna tillämpas på ett tydligare sätt än idag. Vägledningen utgör en bra sammanställning av relevanta lagrum och den rättspraxis som finns inom området. Vi ser det som mycket positivt att Naturvårdsverkets ställningstaganden tydliggörs. Vi menar att vägledningens innehåll är heltäckande och att de viktigaste områdena har tagits upp. Tyvärr är vägledningen svårläst. Den skulle vinna på en ännu tydligare struktur, men utformning blir mer enhetligt än i dag (är det olika författare till de olika kapitlen?). Mycket av den ”allmänna texten” om 2 kap MB har snarare karaktären av lärobok i grundläggande miljö rätt.</p>
Länsstyrelsen i Uppsala län	Länsstyrelsen har ett antal synpunkter och förbättringsförslag på vägledningen men tycker att det är mycket positivt att Naturvårdsverket (NV) tar fram vägledningen. Den är efterfrågad och känns redan i detta skick inspirerande.

	<p>Eftersom vägledningen i praktiken kommer att användas som ett uppslagsverk, bör omsorg läggas ner på en bra innehållsförteckning, disposition och rubricering. Innehåll och lämplig omfattning för de olika delarna i tillståndsprovning och tillsynsarbete bör ses över. Det är lämpligt att utgå från 2 kapitlets olika krav och redovisa vad de kan innebära i tillsyns respektive tillståndsfrågor.</p>
Länsstyrelsen i Värmlands län	
Länsstyrelsen i Västerbottens län	<p>Länsstyrelsen Västerbotten anser att vägledningen i stort ger ett väl genomarbetat intryck. Länsstyrelsen bedömer att den kommer att kunna användas både som inspiration till en bättre användning av de allmänna hänsynsreglerna och som en källa till praxis och förarbeten.</p>
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	
Länsstyrelsen i Västmanlands län	<p>Länsstyrelsen anser att del 1 borde i större utsträckning fokusera på hur 2 kapitlet förhåller sig till annan detaljlagstiftning eller villkor i tillståndsbeslut och hur paragraferna i 2kap förhåller sig till varandra. Som det är upplagt nu blandas övergripande frågeställningar med detaljerade resonemang och hänvisningar till rättsfall. Hänvisningar till rättsfall och detaljerade resonemang bör snarare ligga under respektive paragraf för att tydliggöra praxis.</p> <p>Det är bra med hänvisningarna till domar som visar hur praxis ser ut för respektive bestämmelse. Det är även positivt att Naturvårdsverket tydliggör hur bestämmelserna kan användas.</p>
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	<p>Länsstyrelsen i Västra Götaland (Länsstyrelsen) uppfattar det utkast som finns tillgängligt som relativt långrandigt och varken särskilt konkret eller tillämpligt i det enskilda fallet. Länsstyrelsen ser dock positivt på del 2 av vägledningen ur den aspekten att den leder till eftertanke och reflektioner över hur vi utformar beslut och i vilken mån vi faktiskt hänvisar till hänsynsreglerna. Den kan säkert sätta större fokus på 2 kap i provningar och andra ärenden.</p>
Länsstyrelsen i Örebro län	
Länsstyrelsen i Östergötlands län	<p>Vi ser att ett gediget arbete har lagts ned för att ge en samlad och konkret tolkningshjälp till tillsyns och provningsmyndigheter om tillämpningen av 2 kap. miljöbalken. Vi tror att vägledningen väl kan uppfylla sitt syfte. Vi uppskattar särskilt att ni har fått med helheten och beskriver hur de allmänna hänsynsreglerna påverkar oss i alla våra bedömningar vid tillsyn och provning. Texten känns väl bearbetad och ger utöver en helhetsbild också fördjupad kunskap och förståelse av hur olika regler är kopplade till just hänsynsreglerna och rådande rättsläge enligt praxis.</p>

Jordbruksverket	<p>Jordbruksverket har fått möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets förslag på Vägledning om 2 kap. miljöbalken. Vi tycker att upplägget på materialet är bra. Det framgår tydligt vad som är vägledning utifrån domar och vad som är Naturvårdsverkets egna bedömningar. Vi tror att länsstyrelser och kommuner kommer att ha stor nytta av vägledningen vid prövning och tillsyn. Vi tycker däremot att texten kan ses över för att bli mer lättläst och lättillgänglig.</p> <p>Jordbruksverket har inga övriga synpunkter på förslaget.</p>
Havs- och vattenmyndigheten	<p>1.) Det hade varit önskvärt om vägledningen hade en tydligare koppling även till vattenverksamhet och vattenanknutna frågor. Fler exempel på tillämpning av hänsynsreglerna när det gäller dessa typer av ärenden kan vara ett sätt att bredda vägledningen i denna del.</p> <p>2.) Lokaliseringsprincipens roll bör lyftas fram och tydliggöras i bl.a. den figur på sid 10 som beskriver hur bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken förhåller sig till varandra.</p> <p>3.) Beskrivningen av skadelindringshierarkin och förhållanden mellan de allmänna hänsynsreglerna och kompensationsåtgärder behöver utvecklas. Skillnaden mellan försiktighetsåtgärder, kompensationsåtgärder och andra åtgärder som förbättrar möjligheten att följa miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. behöver förklaras tydligare.</p> <p>4.) Vägledningen behöver förtydligas när det gäller tillämpningen av hänsynsreglerna avseende påverkan eller störning på miljökvalitetsnormer för vatten. Förhållandet mellan 2 kap. 3 §, 2 kap. 7 § första och andra stycket och 5 kap 4 och 5 §§ behöver beskrivas på ett mer utvecklat sätt.</p> <p>5.) Naturvårdsverket bör överväga att rekommendera en avtagande diskonteringsränta för samhällsekonomiska beräkningar. Det innebär att kostnader och nyttor för framtida generationer ges en större vikt i beräkningarna.</p>
Kemikalieinspektionen	Kemikalieinspektionen välkomnar Naturvårdsverkets vägledning om 2 kap. miljöbalken.
Folkhälsomyndigheten	Folkhälsomyndigheten välkomnar att Naturvårdsverket har tagit fram vägledning för 2 kap. miljöbalken och bedömer att den kommer att utgöra ett bra stöd för de prövnings- och tillsynsmyndigheter som är målgrupp för vägledningen.
Försvarsinspektören för hälsa och miljö	FIHM har tagit del av underlaget och har inga synpunkter.
Sveriges kommuner och landsting	Sveriges Kommuner- och Landsting (SKL) bedömer att framtagna "Vägledning om 2 kap. miljöbalken" bör revideras.

	Vägledningen bör ge kommunerna en mer praktisk tillämpning i tillsynen.
Uppsala kommun	<p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden välkomnar Naturvårdsverkets vägledning om 2 kap. miljöbalken och vill föra fram följande synpunkter.</p> <p>Det är positivt att Naturvårdsverket genom vägledningen ökar förutsättningarna för tydliga, likvärdiga och rättssäkra beslut. Nämnden uppskattar konkretiseringen av bestämmelserna som görs i den andra delen av vägledningen (Specifik vägledning om bestämmelserna) samt den ansvarsfördelning som presenteras som bilaga 1 till vägledningen. Så som bestämmelserna är formulerade i miljöbalken finns det tolkningsutrymme för hur de ska tillämpas i olika sammanhang. De konkreta exemplen som ges bidrar med tydligare ramar för korrekt tillämpning av bestämmelserna.</p>
Malmö stad	<p>Miljönämnden anser att vägledningen snarare utgör en kunskapssammanställning över rådande rättsläge och förarbeten än en klassisk vägledning. Vägledningen innehåller få sammanfattande åsikter och synsätt från Naturvårdsverkets sida och är generellt hållen. Miljönämnden menar att förslaget till vägledning med nuvarande utformning inte är tillräckligt genomarbetad och det saknas i flera delar förtydliganden kring hur 2 kap ska användas i praktiken. Miljönämnden avstyrker förslaget till vägledningen i dess nuvarande form.</p>
Södertälje kommun	<p>Miljönämnden anser att det är bra med en samlad beskrivning av 2 kap. miljöbalken och innebörden av de olika hänsynsreglerna.</p> <p>Miljönämnden anser att vägledningen behöver anpassas i vissa delar för att lättare kunna användas på lokal nivå. Den största delen av den lokala tillsynen är inriktad på verksamheter som antingen är anmälningspliktiga eller sådana som inte kräver varken tillstånd eller anmälan. I vägledningen finns hänvisning till ett antal olika rättsfall, de flesta gäller tillståndspliktiga verksamheter. Miljönämnden skulle vilja se en utveckling av resonemangen kring dessa, med förslag på hur de skulle kunna tillämpas på mindre verksamheter.</p> <p>Det skulle vara bra med konkreta exempel på vad som bör och ska krävas med stöd av 2 kap vid både tillsyn och prövning av mindre verksamheter. Miljönämnden är införstådd med att en bedömning alltid ska göras i det enskilda fallet med det borde inte hindra att olika exempel kan redovisas. I många ärenden kan det svåraste i handläggningen vara att tillämpa rimlighetsavvägningen. Det finns behov av stöd i dessa bedömningar både för att tillsynen ska bli korrekt mot det enskilda företaget men även för att de krav som ställs lokalt ska bli mer likriktade.</p>

Miljöförvaltningen Göteborg	Avstår från att yttra sig
Östersunds kommun	Miljö och samhällsnämnden anser att vägledningen är en bra och nödvändig hjälp för prövnings- och tillsynsmyndigheternas tillämpning av 2 kap miljöbalken. Vägledningen redovisar bra och möjliga kopplingar mellan hänsynsreglerna och arbetet med prövning, tillsyn, egenkontroll och miljörapportering. Vägledningen ger tillsynsmyndigheterna ett stöd att motivera beslut utifrån principerna i 2 kap och bör till viss del avhjälpa den osäkerhet som hittills funnits kring att använda 2 kap vid prövning och tillsyn.
Västerås kommun	
Hässleholms kommun	
Miljö- och hälsoskydd Umeå	
Piteå kommun	Piteå kommun har fått del av remissen, men pga av olika anledningar har vi inte kunnat besvara remissen inom utsatt tid. Mitt ”korta” medskick är att vägledningen känns bra och ger ett stöd i arbetet.
Miljöförvaltningen Ale kommun	
Knivsta kommun	
Miljö- och hälsoskydd Härryda	
Gävle kommun	
Miljöförvaltningen Stockholms stad	Förvaltningen föreslår att nämnden ska avstyrka förslaget till vägledning i dess nuvarande form. Förslaget är med nuvarande utformning inte tillräckligt genomarbetat och sammanhängande och svarar inte mot de angivna syftena. Förslaget är i flera delar väl genomarbetat men innehåller också i många avseenden väsentliga brister både formellt och i sak. Förvaltningen bedömer emellertid också att det format som har valts för vägledningen är mindre lämpligt för vägledning kring en dynamisk lagstiftning. Förvaltningen förespråkar istället en uppdatering av de branschfaktblad som tidigare getts ut av Naturvårdsverket och som förvaltningen upplever har fungerat väl. En sådan uppdatering skulle också kunna innefatta vägledning kring 2 kap. miljöbalken för respektive bransch.
Svenskt näringsliv	Näringslivet är positivt till att Naturvårdsverket och andra myndigheter utger vägledningar. Svenskt Näringsliv avstyrker emellertid helt att Naturvårdsverket ger ut en vägledning om miljöbalkens andra kapitel. Svenskt Näringsliv anser att de allmänna hänsynsreglerna, som sätter en ram för alla andra regler i balken, inte lämpar sig för en vägledning. Det finns inte något behov av en vägledning och den kan inte heller hållas på en sådan konkret nivå som bör eftersträvas för att den ska kunna fylla sitt syfte.

	<p>Hänsynsreglerna tillämpas dessutom på områden som inte faller in under Naturvårdsverkets ansvar och verket är alltså inte ensamt vägledande myndighet.</p> <p>Istället för att klargöra förutsättningarna och därmed öka effektiviteten och förutserbarheten i tillämpningen av balken, är risken stor att förslaget skulle leda till större osäkerhet och förvärra redan långa handläggningstider i tillståndsprocesser. En vägledning måste också på ett objektivt och fullständigt sätt redovisa vad som anförts i doktrin och praxis, något som inte sker i förslaget. Av dessa skäl framstår vägledningen dessvärre mer som en partsinlaga för hur andra kapitlet bör tolkas, än som ett objektivt underlag för myndighetsbeslut.</p>
Jernkontoret	<p>Jernkontoret anser att vägledningen inte uppfyller kraven för en myndighetsvägledning. En vägledning ska förtydliga regelverken (genom förarbeten i lagar och aktuella rättsfall), vara objektiv och faktabaserad. Naturvårdsverket blir nu både part i miljöbalksärende, vägledare och pådrivare av praxis i domstol. Vägledning blir en partsinlaga som anger hur Naturvårdsverket skulle vilja att en prövning går till. Det saknas både ett integrerat synsätt och rimliga förslag på avvägningar. Vägledningen riskerar i sin detaljrikedom motverka regeringens regelförenklingsarbete, fördröja prövningstiderna ytterligare, men utan att någon egentlig miljönytta uppnås. Rimlighetsavvägningen ska göras av prövningsmyndigheten. Om detta hittills inte tydligt uttryckts i domarna, bör det rättas till det "vid källa" och inte gå omvägen via en vägledning från en av de deltagande parterna i domstol. Jernkontoret avstyrker Naturvårdsverket från att publicera vägledningen.</p>
Innovations- och kemikalieindustrierna i Sverige	<p>IKEM är generellt sett positiva till att Naturvårdsverket ger ut vägledningar för att förtydliga och få till en mer enhetlig tillämpning av lagar och regler. Däremot anser vi att miljöbalkens 2 kap inte lämpar sig för denna typ av vägledning.</p> <p>Istället för att klargöra förutsättningarna och därmed öka effektiviteten och förutserbarheten i tillämpningen av miljöbalken tror vi att risken är stor att vägledningen leder till större osäkerhet.</p> <p>Vägledningen riskerar att medföra ytterligare krav, utan att det medför ytterligare miljönytta i tillståndsprövningen vilken leder till ännu längre processer än de vi har idag. Dagens miljöprövningar upplevs ofta som oerhört tidskrävande och oförutserbara vilket hämmar innovation och omställning. Naturvårdsverkets förslag riskerar således att ytterligare komplicera processen och motverka industrins omställning och därmed att vi når våra miljö- och klimatmål.</p> <p>Vidare anser vi att vägledningen inte i alla delar är så opartisk som man kan förvänta sig av en vägledning utan den kan snarare uppfattas som väldigt partisk. Naturvårdsverket har</p>

	<p>inte i tillräckligt stor utsträckning lyckats hålla isär sina roller som dels vägledande myndighet dels som part i en process. Vi anser att det inte är Naturvårdsverkets roll att vägleda domstolar i deras arbete utan snarare ska Naturvårdsverket redogöra för domstolarnas tolkning. Dessutom är det inte Naturvårdsverkets roll att sätta praxis inom områden där sådan saknas. På vilket sätt urvalet av domar har gjorts är inte heller tydligt.</p>
Skogsindustrierna	<p>2 kap. miljöbalken är idag en naturlig del av tillståndsprocessen och behöver inte ytterligare vägledas. Skogsindustrierna anser därmed att vägledningen varken behövs eller bör publiceras. De främsta problemen vi ser med förslaget på vägledning är att den:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riskerar generera mer krav utan ökad miljönytta • Vägledningen kan ses som en partsinlaga • Intar ett begränsat miljöperspektiv • Motverkar regeringens arbete för att förenkla för företag • Riskerar åldras med förändrad praxis
Svemin	<p>Svemin avstyrker att Naturvårdsverket tar fram en vägledning om 2 kap. miljöbalken.</p> <p>Om 2 kap. miljöbalken 2 kap. miljöbalken innehåller allmänna hänsynsregler som utgör principiella bestämmelser. Bestämmelserna ligger till grund för hur miljöbalken ska tolkas och tillämpas. Vägledning för hur de allmänna hänsynsreglerna ska tillämpas finns i miljöbalkens förarbeten, i den etablerade lagkommentaren och i en uppsjö av rättspraxis på området. Svemin konstaterar att Naturvårdsverkets förslag till vägledning inte tillför något väsentligt nytt.</p>
Naturskyddsföreningen	
Birdlife Sverige	
Sportfiskarna	
Världsnaturfonden WWF	
Energimyndigheten	<p>Energimyndigheten anser att det är positivt att Naturvårdsverket vägleder kring de allmänna hänsynsreglerna eftersom de ofta används för att ställa krav i tillsyn och i tillståndsprocessen, samtidigt som de är generellt skrivna. Energimyndigheten anser att det råder viss obalans mellan vägledningens olika delar och mellan beskrivningen av de olika paragraferna, vilket kan ge en, ibland felaktig, bild av att vissa frågor är viktigare än andra.</p> <p>Energimyndigheten håller med om att energihushållning är en viktig fråga och ser positivt på det belyses väl i vägledningen. Vägledning vad gäller energihushållning bör fokusera mer på krav på energihushållningsplaner än andra krav som ställt på</p>

	<p>verksamheter för att bättre överensstämna med kommande vägledningar inom området.</p> <p>Vägledningen vad gäller tillstånd, där etablering av vindkraft och användandet av den så kallade boxmodellen beskrivs, bör kompletteras med mer diversifierad praxis på området som även talar för boxmodellen, inte enbart emot.</p>
Riksantikvarieämbetet	<p>Riksantikvarieämbetet välkomnar Naturvårdsverkets initiativ till vägledning. Hänsynsreglernas tillämpning behöver tydliggöras och förbättras, inte minst när det gäller verksamheter och åtgärder som använder eller påverkar kulturmiljö.</p> <p>Vår uppfattning är att det framför allt för kunskapskravet, bevisbörderegeln och försiktighetsprincipen finns stora förbättringsbehov i förhållande till kulturmiljö.</p> <p>Skadelindringshierarkin är inte tillräckligt väl känd eller tillämpad inom kulturmiljöområdet. Här kan Naturvårdsverkets vägledning vara ett viktigt bidrag till bättre tillämpning.</p>
Skogsstyrelsen	<p>Har lämnat synpunkter gällande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pågående rättsprocesser • Läsbarheten • Kunskapskravet • Pågående markanvändning
LRF	<p>Naturvårdsverket har under 2018 och 2019 tagit fram en vägledning för att ge samlad och konkret tolkningshjälp till tillsyns- och prövningsmyndigheter om tillämpningen av 2 kap. miljöbalken (MB). Vägledningen syftar också till att på sikt bidra till en ökad transparens i domar och beslut. LRF anser att det är beklagligt att Naturvårdsverket inte involverat LRF i arbetet och inte heller ansett att LRF är en ordinarie remissinstans.</p>
Lovang lantbrukskonsult AB	<p>Vi avstyrker att Naturvårdsverket ger ut en vägledning om miljöbalkens andra kapitel med ett så brett anslag som detta. Branschvisa, konkreta vägledningar är bra verktyg för klargörande och förutsägbarhet kring hur lagstiftning ska tillämpas. Det föreliggande förslaget till vägledning om 2 kap. miljöbalken har dessvärre inte potentialen att bli ett sådant verktyg. De exempel som anges är alltför övergripande för att utgöra verklig vägledning i enskilda ärenden.</p>
Mannheimer Swartling	<p>Mannheimer Swartling delar Naturvårdsverkets slutsats om att prövningsmyndigheter ofta inte i tillräcklig utsträckning redovisar hur de har tillämpat reglerna i 2 kap. miljöbalken och hur avvägningar mellan framför allt miljönytta och kostnad har gjorts, och att det således vore önskvärt med tydligare</p>

	<p>redovisningar av dessa frågor. Samma brist på redovisning förekommer i tillsynsmyndigheters beslut. Vi menar dock att en vägledning likt den föreslagna inte kommer till rätta med, eller läker, denna brist på redovisning. Vi menar vidare att det på området redan finns vägledning i form av rättskällor såsom miljöbalkens förarbeten, rättspraxis och juridisk doktrin. Av dessa anledningar kan behovet av vägledningen ifrågasättas.</p>
SBMI	<p>I grunden är SBMI positiva till tydlig och klargörande myndighetsvägledning då det i fungerande fall leder till mer homogen rättstillämpning med förutsägbara ställningstaganden och ökad rättssäkerhet och i bästa fall förenklar för VU. Denna vägledning tolkar stundtals miljöbalken enligt formen ”Naturvårdsverket anser att...”. Det är inte en form av tydlig och klargörande vägledning som ökar rättssäkerheten, utan tvärtom en partsinlaga som istället riskerar att bidra till att öka omfattningen av tillståndprocessens administrativa arbete. SBMIs medlemmar lägger löpande stora resurser på att hålla sig uppdaterade kring senaste rättspraxis i miljötillståndprocessen. I den föreslagna vägledningen finns många hänvisningar till domar och praxis. Detta gör att vägledningen åldras och riskerar bli obsolet när nya vägledande domar kommer. Vägledningen redovisar inte bara relevanta och vägledande avgöranden från Mark- och miljööverdomstolen, utan även avgöranden från underinstanser samt Naturvårdsverkets egen tolkning av praxis. Detta blir mer förvirrande än klargörande, och NV sammanblandar sin partsroll med sin vägledande roll. Miljöprövningsprocessen behöver bli snabbare och mer effektiv. SBMI ser en risk att vägledningen genererar ytterligare administrativa pålagor utan miljönytta, och motverkar därmed regeringens ambition att förenkla för VU. En av de mest kraftfulla drivkrafterna till utveckling i Bergmaterialindustrin just nu är omställningen till fossilfri produktion. Vägledningen vittnar om en avsikt att formulera detaljerade tekniska krav. SBMI anser att utveckling bör drivas snarare genom upphandlingskrav och ekonomiska incitament än genom detaljerade tillståndsvillkor som riskerar att bli begränsande.</p>